

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/79/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116219939
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116219939.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Martina Barana, v právnej veci žalobcu Poštová banka, a.s., Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, zastúpeného: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, proti žalovanému P. L., nar. XX.X.XXXX, bytom D., o zaplatenie 4.959,99 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov z 19.2.2018 č.k. 29Csp/95/2016 - 61 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania.

Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 5.369,55 eura s prísl., do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 45,38 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Vykonaným dokazovaním zistil, že zmluva o poskytnutí úveru, ktorá bola medzi stranami uzatvorená je platnou a obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti. Úver bol poskytnutý žalovanému vo výške 5.000,- eur, ktorý istinu uhradil v rozsahu 40,01 eur, preto súd prvej inštancie považoval za dôvodné priznanie nesplatennej časti istiny v rozsahu 4.959,99 eur. Zároveň priznával žalobcovi zmluvné úroky do dňa vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru vo výške 406,06 eur a poplatok za výzvu na splatenie celého úveru 3,50 eur, keďže výška tohto poplatku vyplýva priamo zo zmluvy a žalobca preukázal odoslanie tejto výzvy. Vyhovel tak žalobe, čo do sumy 5.369,59 eur. Súd prvej inštancie nepriznal žalobcovi nárok na zaplatenie ďalších poplatkov, nakoľko tieto z obsahu žaloby ani z pripojených listín nevyplývajú a žalobca vo vzťahu k nim neuviedol žiadne skutkové tvrdenia. Pokiaľ ide o nepriznanie úrokov za obdobie po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, súd prvej inštancie má za to, že po zosplatení úveru patria veriteľovi iba úroky z omeškania. Z § 502 a § 503 Obchodného zákonníka vyplýva, že dlžník je povinný platiť úroky v dojednanej výške od doby poskytnutia peňažných prostriedkov až do doby určenej zmluvou ako lehotou splatnosti. Žalobca ako veriteľ tak má právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru iba do doby dojednanej ako termín splatnosti, resp. po vyhlásení predčasnej splatnosti, do vyhlásenia tejto predčasnej splatnosti. Po tomto termíne už veriteľovi nevzniká právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru, ale iba úroku z omeškania. V prevyšujúcej časti preto žalobu ako nedôvodnú zamietol a o trovách konania strán rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP. Príslušenstvo pohľadávky odôvodnil § 517 Občianskeho zákonníka.

3. Proti tomuto rozsudku, a to proti výrokom o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania, podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie, alternatívne navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené a uplatnil si náhradu vzniknutých trov konania. Žalobca zdôrazňuje to, že má nárok na zmluvné úroky. Vo veciach problematiky uplatňovania zmluvných úrokov po zosplatnení je sporná otázka časového ohraničenia, do ktorého môže veriteľ požadovať úroky. Ústavný súd SR vykladá pojem zosplatnenie zánikom pôvodného záväzku, na ktorého mieste nastupuje záväzok úplne nový. Takýto výklad je nesprávny, nakoľko zosplatnenie úveru spôsobuje len jedinú zmenu v záväzku, a to v lehote konečnej splatnosti a straty práva platiť v splátkach. Žiaden zákon neupravuje, že zosplatnenie úveru spôsobuje zmenu všetkých zmluvných podmienok. Práve z tohto dôvodu a logickosti výkladu Najvyššieho súdu ČR sa žalobca opiera aj o judikatúru tohto súdu. V tejto súvislosti je potrebný rozbor inštitútu vyhlásenia predčasného splnenia záväzku vo vzťahu k teórii práva o zmene a zániku záväzkov. Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru veriteľom je prejavom vôle veriteľa smerujúcim k zániku povinnosti dlžníka platiť svoj dlh v splátkach a vzniku novej povinnosti zaplatiť celý dlh jednorazovo v stanovený termín. Z tohto prejavu vôle nevyplýva, že veriteľ mení záväzok dlžníka v ostatných jeho právach a povinnostiach. Je účelovo viazaný výlučne na termín splatenia a spôsobu splatenia úveru. Akýkoľvek iný výklad než ten, že veriteľ zmenil záväzok čo do termínu splatnosti, nie však čo do ostatných podmienok úveru je nesprávny. V danom konaní bolo preukázané, že žalovaný ostáva dlžný a teda je správny ten záver, že jeho záväzok doposiaľ nezanikol, keďže nezanikol hlavný záväzok dlžníka, nemožno hovoriť o zániku akcesorického zmluvného úroku. Medzi pojmi splnenie záväzku a splatnosť záväzku je rozdiel. Splatnosť záväzku predstavuje len časový moment, v ktorom má nastať, ale nemusí, aj splnenie záväzku. K splneniu záväzku v danom prípade nedošlo. Teda až splnením záväzku zaniká i akcesorický vzťah nielen časovým bodom označujúcim moment, v ktorom dlžníkovi vznikla povinnosť dlh splatiť. Výklad, ktorý odbremeňuje dlžníka od platenia zmluvného úroku by bol až absurdný, keďže privodením stavu predčasného zosplatnenia úveru pre porušenie povinnosti dlžníka, by sa postavenie dlžníka zvýhodnilo v porovnaní s jeho postavením, ak by povinnosť neporušil. Takýto výklad však prípustný nie je. V zosplatnení úveru žalobcom neboli započítané zmluvné úroky, ide len o dlžnú sumu do času zosplatnenia, ku ktorej bol pripočítaný zvyšok dlžnej istiny. Žalobca zdôrazňuje, že zmluvný úrok je odplátou za poskytnutie finančných prostriedkov a tvorí ekonomickú podstatu poskytovania finančných prostriedkov ako podnikateľskej činnosti veriteľa. Súd odmietnutím priznania zmluvného úroku konal v rozpore s právnou zásadou, že nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania. Ak však zosplatnením úveru dlžník získa nedôvodnú výhodu v tom, že nie je povinný platiť zmluvný úrok, aj keď táto skutočnosť je následkom protiprávneho konania dlžníka, súd konal v rozpore s touto právnou zásadou. V tejto súvislosti poukázal aj na viaceré rozhodnutia súdov Slovenskej a Českej republiky. Pokiaľ ide o žiadané poplatky, žalovaný svojim podpisom zmluvy potvrdil, že sa oboznámil so všeobecnými obchodnými podmienkami a sadzobníkom poplatkov, ktorý bol neoddeliteľnou časťou zmluvy. Účtované poplatky nie sú skryté sankcie a nezvyšujú neprimerane príjem žalobcu, nakoľko predstavujú primerané sumy, ktoré museli byť žalobcom vynaložené z dôvodu, že žalovaný odmietol plniť riadne. V zmysle týchto dôvodov navrhol žalobca podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

5. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania podľa § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu opodstatnené nie je.

6. Je potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Na týchto zisteniach sa nezmenilo nič ani v štádiu odvolacieho konania, a preto odvolací súd poukazuje na dostatočné a zrozumiteľné odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom.

7. Ako je zřejmé z vykonaného dokazovania, medzi stranami sporu bola dňa XX.X.XXXX uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere - dobrá pôžička, na základe ktorej žalovaný čerpal úver vo výške 5.000,- eur a uhradil z neho istinu 40,01 eur. Výzvou na úhradu dlžnej sumy zo dňa 11.1.2016 žalobca oznámil žalovanému, že v dôsledku podstatného porušenia zmluvy o úvery sa stáva pohľadávka k tomuto dňu predčasne splatnou v celom rozsahu a vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy - istiny 4.959,99 eur, úrok 406,06 eur, poplatky za upomienky 29,65 eur.

8. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie v tom zmysle, že žalobca nemá právo naďalej požadovať zaplatenie úrokov po splatnosti úveru až do jeho zaplatenia a spotrebiteľia by tak nemali platiť úroky aj po skončení obdobia, na ktoré bol úver dojednaný. Nemali by byť pochybnosti o tom, že úver je odplatným právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru.

9. Žalobca sa však dovoľáva nárokov na odplatné úroky, ktoré by mu patrili iba v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatením úveru zo strany veriteľa. Zmena záväzku logicky prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa a za podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnému zosplateniu záväzku spotrebiteľa došlo konaním veriteľa, a teda bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu) záväzku, určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojim jednostranným adresovaným právnym úkonom.

10. Predčasné zosplatenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové okamžité vrátenie celej úverovej istiny, teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatenia úveru spočíva v tom, že spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Chýbajúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku.

11. Ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľa. Išlo by o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, avšak spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Takýto stav pripustiť nemožno, keďže by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovat' a domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzatvorenej zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

12. Súd prvej inštancie tak správne uzavrel, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do momentu zosplatenia, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Podobný názor je vyslovený aj rozhodnutiach Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013, resp. 4Co/83/2013.

13. Súd prvej inštancie taktiež správne poukázal na neopodstatnenosť nároku žalobcu na úhradu bližšie nešpecifikovaných poplatkov.

14. Za situácie, že správny je aj výrok o trovách konania strán sporu, odvolací súd poukazujúc na uvádzané dôvody rozsudok vo výrokoch o zamietnutí žaloby a o trovách konania potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

15. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a žalovanému v tomto štádiu konania trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).